

Jan, 17-letni navdušenec mehatronike in najstnik avtist. Pridruži se razredu, ki za podelitev štipendije v velikem podjetju tekmuje v razvoju programske opreme sodobnega prezračevalnega sistema s pogonom na umetno inteligenco. V razredu je tudi privlačna glasbenica Tara, ki je preživela težko osebno tragedijo, ko je izgubila očeta in zdaj sama skrbi za mamo na invalidskem vozičku. Je edina punca z željo, da v tekmovanju zmagaja. Razred vodi neizprosni učitelj Roman, ki ne odobrava posebnih potreb učencev in hodi po robu z drugačnimi metodami praktičnega pouka. Jan kljub vsem oviram učitelja in sošolcev dokaže, da je nadpovprečno inteligenten in s tem pridobi Tarino občudovanje. S pomočjo ambiciozne svetovalne delavke Zarje počasi napreduje v šoli in se zbliža tudi z direktorjem podjetja, ki ga vzame pod svoje okrilje. Film Šepet metulja je najstniška romantična drama z zgodbo o borbi s samim sabo in velikim sanjam o poslovni poti ter premagovanju ovir.

scenografija, lokacije in rekviziti

Zgodba filma se dogaja v Celju. Čeprav je leto zaenkrat nedefinirano, scenografija in rekviziti spominjajo na to, da se zgodba dogaja v bližnji prihodnosti. Učilnica za programiranje je opremljena z najsodobnejšo tehnologijo, ki zajema umetno inteligenco, robotiko, pripomočke za virtualno in obogateno resničnost, holograme ter super zmogljive računalnike. Šola, ki jo obiskuje Jan (natančneje Šolski center Celje, Šola za robotiko, mehatroniko in programiranje) je moderna in stilsko ter arhitekturno zelo dovršena. Učilnice in pisarne so odprtega tipa, kar ponazarja na coworking prostore in spominja na tehnološki park. Sodobna opremljenost prostorov in učilnic predstavlja zgled kako bi sodobna Srednja strokovna šola morala izgledati in kaj vse bi morali dijaki imeti na voljo, da bi lahko bili konkurenčni in zaposljivi na trgu po zaključenem šolanju. Šola slovi po odličnosti in pristopu projektnega dela. Profesor Mag. Frenk je znan po tem, da vsako leto formira jagodni izbor dijakov s katerimi dela na realnih projektih v sodelovanju s podjetji. Njegove nekonvencionalne metode poučevanja in strog pristop dostikrat sprožijo dvome pri kolegih, vendar pa je ravno zaradi tega šola tudi prepoznavna v širšem okolju. Tokrat Frenk sklene sodelovanje z direktorjem, ki vodi mednarodno uspešno podjetje z več kot 30-letno tradicijo, vodilno na področju izdelave oken in prezračevalnih sistemov. Podjetje je v razvojnem krču in išče inovativno rešitev za izdelavo pametne prezračevalne naprave, ki naj bi intuitivno čistila zrak v notranjih prostorih. Tako se direktor in Frenk dogovorita, da bodo dijaki v parih tekmovali v programiranju in razvoju sodobnega prezračevalnega sistema, katerega jedro bo pogon umetne inteligence. Tisti par, ki zmagaja prejme štipendijo podjetja in mesto v ekipi razvijalcev sistema.

glasba

Glasba igra zelo pomembno vlogo v filmu. Jan je ljubitelj klasične glasbe, kar predstavlja kontrast med sodobnim in tradicionalnim. Jan je hkrati ljubitelj tehnologije, naprav in se med njimi počuti domače. Podobno je z glasbo, ki jo posluša. Glasbo, ki jo posluša slišimo takrat, ko se Jan z njo skuša pomiriti ali želi ignorirati okolico. Ob trenutkih Janove stiske, ko sliši očetov glas ali glas mag. Frenka so v glasbeni podlagi zvoki mešanih violin, ki predstavljajo suspenzijo. Ko Tara Jana povabi na koncert klasične glasbe se v Janovih očeh zaiskri in takrat resnično vidimo kaj mu ta žanr pomeni.

S tem, ko Jan začne resneje razvijati napravo se klasična glasba "modernizira" in deluje kot remix (z dodanim modernim beatom). S tem želim pokazati, da je Jan v teh trenutkih resnično v svojem elementu in obvlada svoje delo. Tara v dveh prizorih igra saksofon, inštrument moderne dobe glasbe. Prvič s tem inštrumentom nastopi na generalki šolske prireditve, kjer so vidijo igrati tudi Zarja, mag. Frenk, Nik in Jan. V tem prizoru ton saxa pridobiva na intenzivnosti in tempu, ker prizor tudi narekuje konflikt med Taro in mag. Frenkom. Ob koncu filma vidimo Taro igrati drugič, v jazz pubu in zelo dodelani figuri.

Skladba ponuja umirjen timbre ter ponazarja, da je Tara odrasla in v igranju saxofona zelo suverena. Celotna glasbena podlaga v filmu povezovalno vsebuje vse tri elemente (klasične, moderne in jazz) glasbe.

kamera, fotografija in barve

Kamera v filmu je v večini primerov dinamična in v sožitju z gibanjem igralcev. Film se začne s črnino in napisom. Pojavi se napis "pravijo, da lahko prihod indigo metulja ustavi čas. Od tistega trenutka je vse mogoče". Za tem se pojavi napis, da so navdih za zgodbo resnični dogodki. Odpre se prizor kjer vidimo veliko pompozno dvorano, na odru v ozadju velik LED zaslon ter stojalo z žametno zaveso na kateri je logotip v obliki metuljevih kril. kamera se pomika od detajla logotipa nazaj tako, da počasi odkriva prostor medtem, ko slišimo glas moškega v elegantni poslovni obleki, ki pripravlja svoj govor za predstavitev. Glas prihaja iz ozvočenja v dvorani. Ko se mu pridruži pomočnica Tjaša ugotovimo, da gre za direktorja podjetja. Med popravljanjem besedila direktor prosim Tjašo, naj poišče Jana. Ta preda nalogo Dejanu, ki kmalu ugotovi, da pogrešajo ključno osebo Jana, ki je odgovoren za razvoj in predstavitev njihovega dela. Gre za uvod v katerem nastane problem. V drugem prizoru se vrnemo 8 let nazaj, v šolo. 17-letni najstnik Jan stoji v pisarni. Kamera tukaj v bližnjih kadrih predstavi like, Zarjo ter Janovo mamo Marijano.

V prizorih, kjer Jan in ostali dijaki programirajo je kamera večino časa dinamična in sledi likom in akciji. Kadri so večinoma posneti s tehniko dolly ali steadicam. V montaži se izmenjujejo posnetki celotne učilnice, bližnji kadri obrazov ter detajli Janovih prstov, ki švigajo po tipkovnici. Kamera se umiri in postane statična takrat, ko ima nekdo od junakov problem in ne najde ideje ali ne ve kako nadaljevati. Pri kompoziciji se upošteva futurizem, izčiščenost in preciznost v tehnologiji. Centralna kompozicija pri vzpostavitvenih kadrih in totalih (ob prikazovanju prostorov) je urejena in sledi arhitekturi scenografije. Linije v kadru vodijo do predmeta. Objekti in subjekti so postavljeni tako, da je upoštevana simetrija in ravnotežje, ki je v centru pozornosti.

Pri fotografiji prevladuje modra barva in njeni odtenki saj na eni strani skozi Janov karakter poseblja umirjenost, odgovornost, lojalnost in organiziranost. Po drugi strani lahko ima negativno konotacijo, ki se izkazuje v omejitvi glavnega junaka – avtizmu in predstavlja konzervativnost, strah, lomljivost in trenutke potrnosti. Prav tako modra barva v filmu predstavlja tehnološki napredek saj jo lahko sicer opazimo na več kot polovici logotipov velikih tehnoloških podjetij in predstavlja inteligenco, zaupanje in zrelost. Kontrast hladnosti modre se kaže v kadrih na zunanjih lokacijah, kjer je poudarek na toplini in poznem poletnem vzdušju.

podton

V podtonu je film Šepet metulja film o premagovanju lastnega strahu ter borba s samim sabo in svojo preteklostjo. To se kaže preko treh osrednjih likov: Jana, profesorja Frenka ter Janovega očeta Samota. V Janovem primeru je njegova največja ovira avtizem. Ta »nevidna« motnja predstavlja vsakodnevno prilagajanje dogodkom, ki so zanj nepredvidljivi in drugačni od tistih, ki jih pozna. Za avtista je lahko že nepričakovan zvok ali prenasočena barva velika ovira, ki jo nerad prestopi. Zgodba se začne s tem, ko Jan vstopi v drugo šolo in s tem novo okolje. Sošolci ga težko sprejmejo, profesor Frenk mu dodatno otežuje delo. Svetovalna delavka Zarja je edina, ki stoji z njim in mu pomaga prebroditi stresne situacije. Lik strogega a sposobnega profesorja Frenka v sebi skriva mračno preteklost s katero se bori in jo skuša prikriti s svojim načinom dela. Zdi se, da neuspešno, a njegovo pozitivno plat v njem vidita

nečakinja Tara in sodelavka Zarja. Janov oče Samo želi na nek način izničiti ali celo ignorirati sinovo motnjo s tem, da skuša okrepiti njegovo psihofizično kondicijo.

simbolika

Prihod metulja simbolizira mir oz. umirjenost in novo pot. Ko se pred Janom pojavi metulj, nam je jasno, da so se dogodki, ki so se zgodili v preteklosti navezovali na ta trenutek. Ko Jan zre v metulja in občuduje njegovo lepoto se zave, da je na varnem. Metulj predstavlja vse tisto v kar je Jan verjel med razvojem prezračevalne naprave. Ob dejstvu, da je naprava, ki so jo razvijali v podjetju podobna metulju, se ob koncu filma kot gledalec zavemo vizualne simbolike, ki jo prinaša. V podtonu je torej Jana »metuljeva moč« spremljala ves čas. Ko hiperventiliranje in stiska, ki jo doživlja v avtomobilu nato prekine prihod Tare, si lahko razlagamo tudi, da sta Tara in metulj lahko eno saj se ob prihodu obeh Jan umiri in se znebi svojega največjega sovražnika – strahu pred nastopanjem, ponižanjem in zavrnitvijo.

Hkrati gre za podobnost med Janom in metuljem. Tako kot se gosenica prelevi v čudovitega metulja, se Jan tekom filma iz plašnega in nesamozavestnega fanta prelevi (tako psihično kot fizično) v uspešnega moškega.

Alen Pavšar

Scenarist in režiser